

Inhoud

- Wat is burgerschap en waarom is het belangrijk?
- Aanleiding voor versterking burgerschap
- Drievoudige aanpak versterking burgerschap
- Proces en planning
- Input ophalen
- Schrijfgroep handreiking
- Moderatie door Jaap van Gils

Wat is burgerschap en waarom is het belangrijk?

- Onderdeel van de drievoudige kwalificatie: ieder mbo-diploma moet een student kwalificeren voor functioneren in beroep, vervolgonderwijs en als **burger**
- Naast taal en rekenen, enige examenonderdeel dat voor alle mbo-studenten geldt
- Burgerschapsonderwijs is **meer** dan de overdracht van kennis en ticket naar arbeidsmarkt. Het gaat **ook** over:
 - Zelfredzaamheid, weerbaarheid, kritisch denkvermogen en respectvol kunnen omgaan met anderen in onze diverse maatschappij
 - Meedoen in en je verbinden met de samenleving
 - Studenten tot recht laten komen en hun waarde laten inzien
- Daarmee belangrijk voor het **individu** en **samenleving** als geheel. Onderwijs enige pad dat iedereen bewandelt voor uitvliegen in maatschappij → onderwijs dé plek om burgerschap bij te brengen en verder te ontwikkelen

Aanleiding voor versterking burgerschap

- Drie **TK-moties + Regeerprogramma**:
 - Zorg voor hogere kwaliteit, formuleer een minimale ondergrens, verbeter kwaliteit docenten en zorg voor betere aansluiting leerdoelen vo – mbo
- Onderzoek toont aan dat de kwaliteit te vaak **onder de maat** is:
 - Grote onderwijsinhoudelijke verschillen tussen en binnen scholen
 - Onduidelijkheid over verwachtingen van studenten en scholen
 - Weinig zicht op ontwikkeling en resultaten van studenten
 - Gebrek aan urgentie door weinig eisen aan scholen
- Expertgroep* **beveelt aan**:
 - Stel hogere eisen aan de kwaliteit van het burgerschapsonderwijs
 - Geef meer duidelijkheid over doelstellingen
 - Geef meer helderheid over welke resultaten worden verwacht
 - Verbeter kwaliteit van burgerschapsdocenten
- Inspectie uit al geruime tijd **zorgen** over de kwaliteit: vraagt om meer helderheid over welke inspanningen en resultaten van studenten en instellingen worden verwacht

1. Uitwerking wettelijke burgerschapsopdracht aan instellingen

Doel: er komt meer duidelijkheid over de *instellingsbrede* burgerschapsopdracht door deze te verduidelijken en uit te werken in de WEB

- **Gewenste situatie:** een heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen de student en het bestuur, die toetsbaar is voor de inspectie
- **Verantwoordelijkheid student:** via een curriculaire opdracht kennis en vaardigheden ontwikkelen die nodig zijn voor functioneren in de maatschappij en op de arbeidsmarkt
- **Verantwoordelijkheid bestuur:** een zorgplicht om basiswaarden van onze democratische rechtsstaat te bevorderen (waaronder o.a. respectvol handelen)
- **Concreet** draagt het bestuur via deze opdracht zorg voor:
 - Het **bevorderen** van een **cultuur** binnen de instelling waarin studenten zich veilig en geaccepteerd weten als randvoorwaarde om te oefenen met burgerschap
 - Het **bevorderen** dat studenten **oefenen** met zich verhouden tot en handelen volgens basiswaarden van de democratische rechtsstaat

2. Nieuwe kwalificatie-eisen

Doel: er komt meer duidelijkheid over wat studenten moeten kennen en kunnen door geactualiseerde kwalificatie-eisen voor het burgerschapsonderwijs in het Ekb WEB

- Enkele beoogde effecten:
 - Studenten ontwikkelen **kennis en vaardigheden** om zich te kunnen redden in en verbinden met onze democratische rechtsstaat
 - Meer **houvast** voor docenten om kwalitatief betere lessen te verzorgen
 - Studenten weten beter wat er van hen wordt **verwacht**
 - De curriculuminhoud is meer **toekomstbestendig**
 - **Beter aansluitend** op het voortgezet onderwijs (uitvoering motie Van den Berge/Rog)
- Vier nieuwe thema's:
 - A: Verschil en gelijkwaardigheid
 - B: Individu en groep
 - C: Maatschappijvisies en maatschappelijke vraagstukken
 - D: Macht en besluitvorming

3. Instellingsexamen

Doel: vrijblijvendheid burgerschapsonderwijs wordt beëindigd. Er komt duidelijkheid over welke resultaten worden verwacht en de ontwikkeling van studenten wordt in beeld gebracht door invoering van een instellingsexamen via het Ekb WEB.

- Enkele beoogde effecten:
 - **Alle kwalificatie-eisen** komen aan bod in de opleiding en worden geëxamineerd
 - Examens moeten voldoen aan een **kwalitatieve standaard** (via sectorale afspraak)
 - Positieve invloed op **examenresultaten**
 - Burgerschap wordt **serieuzer genomen** in de opleiding
 - **Betere positie** docenten burgerschap en stimulans **professionalisering**
- De instelling is vrij in beoordeling en vorm van het instellingsexamen
- Voorkeur examineringswijze: portfolio die ontwikkeling studenten in beeld brengt

Input ophalen

- Ben je het eens met de voorkeur instellingsexamen portfolio?
Waarom wel of niet?
- Hoe vind jij dat het instellingsexamen het beste kan worden vormgegeven binnen de school?
- Hoe kun je de praktijkcomponent daarin goed integreren? Denk aan MDT, BPV, Cultuurkaart en activiteiten/projecten buiten
- Groepen van 5
- 25 minuten
- Elke groep korte pitch (5 minuten)

Planning gelijktijdige inwerkingtreding wet en AMvB op 1 augustus 2026 (onder voorbehoud)

Planning	Wet	AMvB
Internetconsultatie (6 weken) UT (10 weken) ATR (2 weken) Afstemming BZK, SZW, J&V	Q4 2024	Q2/Q3 2025
CWIZO en MR	Q1 2025	Q2 en Q3 2025
Raad van State en nader rapport	Q2 2025	Q3 en Q4 2025 (kan pas als wv is aangenomen door TK)
Tweede Kamer	Q2 en Q3 2025	
Eerste Kamer	Q4 2025 en Q1 2026	
Publicatie	Februari 2026	Februari 2026
Inwerkingtreding	1 augustus 2026	1 augustus 2026

Schrijfgroep handreiking

- In opdracht van OCW, in uitvoering van Expertisepunt Burgerschap (Mbo Raad)
- Schrijfgroep samengesteld vanuit het veld
- CINOP verzorgt procesbegeleiding
- Proces tot nu toe
- Beoogd tijdspad

Behoeft analyse

- Vragenlijst uitgezet (nog tot 1 december open)
- Drie klankbordgroepen
 - Onderwijs
 - Maatschappelijke organisaties
 - Studenten
- Waar hebben jullie behoefte aan?